

FINANSDEPARTEMENTET
Postboks 8008
0030 OSLO
(e) postmottak@finans.dep.no

Oslo – fredag, 10. februar 2006

Deres ref: 05/2019 FM pcb
Vår ref: CZ/Intern/26012006

REVISJONSPLIKT FOR NORSKREGISTRERTE UTENLANDSKE FORETAK (NUF)

1 Innledning

Jeg viser til Deres høringsbrev vedrørende ovennevnte, og Deres anmodning om merknader fra vårt firma.

Juristfirmaet Claes Zangenberg og våre samarbeidspartnere, bistår i det all vesentlige i forbindelse med etablering av NUF med hovedregistrering i England. Det er vårt inntrykk at denne NUF-variant er dominerende blant seriøse aktører. I det videre siktes det med begrepet ”NUF”, med mindre annet særlig fremgår, kun til denne type selskaper.

2 Bakgrunnen for økningen i antall NUF

Høringsnotatet gir uttrykk for en generell bekymring for økningen i antall NUF. Etter vårt syn er bekymringen ubegrunnet. For det første legger EØS-avtalen direkte opp til selskaps-etableringer over landegrenser – bruken av NUF er helt i tråd med intensjonene bak det indre marked. Dette er også uttrykkelig slått fast i både Centros-dommen fra 1999, og dom i sak *Du Saillant v. Ministère de l'Économie* av 13 mars 2003. Under slike forutsetninger, må forventes at ulike jurisdiksjoner vil utpeke seg som særlig egnet for visse selskapstyper. En internasjonal etableringsfrihet medfører således naturlig nok en ”*selskapsrettslig spesialisering*”. Dette er en tilsvarende utvikling som det man for eksempel har sett mellom de ulike stater i USA, uten at det der har hatt uheldige konsekvenser.

Innenfor EU / EØS-området, har England utpekt seg som særlig velegnet for etablering av selskaper med forventet lav omsetning og begrenset oppstartskapital. Denne spesialisering gjennom internasjonal konkurranse, medfører likevel ikke nødvendigvis at norske aksjeselskap taper terreng. Vårt firma har den siste tid opplevd økende pågang fra utenlandske

næringsdrivende som fatter interesse for den seriøsitet og investorsikkerhet som ligger i alminnelig norske aksjeselskap.

I tillegg kan man ikke komme utenom at NUF har en rekke positive særtrekk sett fra de næringsdrivendes ståsted – blant annet ved at de er billige og enkle å etablere, og at de gir en ansvarsbegrensning som mange næringsdrivende søker. Etter vårt syn, har adgangen til å etablere NUF således utvilsomt hatt positive effekter for næringslivet i Norge. Terskelen for nyetableringer har blitt senket, og det er vårt inntrykk at selskapsformen har medført økt interesse for å etablere virksomheter og økt nyskapning i det norske næringsliv. I tillegg er det vårt inntrykk at personer som tidligere hadde valgt å drive sin virksomhet i uregistrerte former på siden av det norske lovverk, nå finner det overkommelig å registrere eget selskap.

Økningen i antall NUF går således så vidt vi kan se, på ingen måte på bekostning av de norske aksjeselskap. Disse antakelser styrkes også av at statistikken for de siste år viser en formidabel vekst i antall nyetablerte norske aksjeselskap.

3 Behovet for revisjonsplikt

Vi kan vanskelig se at det ligger presserende behov til grunn for å pålegge NUF en utvidet revisjonsplikt. Det er vår klare erfaring at det store flertall av de NUF som etableres kun med tanke på drift i Norge, i forhold til eiersammensetning, driftsmetode og virksomhetsomfang ligger nært opp til det man normalt finner i DA, ANS og enkeltpersonforetak. Det dreier seg således hyppig om selskap med beskjedent omfang og med lav omsetning, eid av én eller et fåtall personer som normalt alle er aktive i driften.

Hovedformålet med revisjon har tradisjonelt vært å sikre investorer og andre eiere mot misbruk av selskapets midler. Når disse NUF i de fleste sammenhenger ligger nærmere de ansvarlige selskap og enkeltpersonforetakene i forhold til reelt virksomhetsomfang, kan vi vanskelig se at det er grunn til å pålegge NUF en større revisjonsplikt enn norske selskap med ubegrenset ansvar.

Vi ser at det er visse problemer knyttet til det store antall NUF som i dag registreres i Norge. Først og fremst ser vi at det kan oppstå en viss fare for redusert dekningsmulighet for kreditor ved konkurs i NUF. Årsakene til dette er først og fremst et dårlig internasjonalt samarbeid på konkursrettenes område. I praksis har norske domstoler likevel vist stor evne til å finne praktiske løsninger, og på den måte bidratt til å redusere problemet.

Vi kan under en hver omstendighet ikke se at en utvidet revisjonsplikt for NUF vil ha noen positiv effekt for å sikre verken offentlige myndigheters eller annen tredjeparts krav. NUF har i dag regnskapsplikt, plikt til å innsende årsregnskap til Regnskapsregisteret og NUF leverer selvangivelse som andre selskaper. De aller fleste av våre kunder bruker i dag dessuten profesjonelle regnskapsførere. Offentlige myndigheter har selvsagt full adgang til å gjennomføre de kontroller som er nødvendige for å forsikre seg om at de opplysninger et NUF gir, er korrekte. En utvidet revisjonsplikt for NUF vil derfor neppe medføre annet enn helt marginalt større trygghet for at alle detaljer ved regnskapet er korrekte. Vi kan ikke se at denne marginale endring er av en karakter som vil gi seg praktiske utslag i form av en økt trygghet for tredjemann. Skattedirektoratet påpeker selv i sitt høringsnotat at revisjonsplikt ved flere anledninger har vist seg uegnet til å begrense økonomisk og regnskapsmessig mislighold, og trekker frem Enron-skandalen som et eksempel.

4 Adgangen til å pålegge allmenn revisjonsplikt for NUF

Etter vårt syn kan det ikke uten videre legges til grunn at NUF som en selskapsrettslig enhet, på allmenn grunnlag kan pålegges utvidet revisjonsplikt. Revisjonsplikten for selskap fra andre EU / EØS-land kan ikke gå lenger enn revisjonsplikten for norske selskap. Av denne grunn legger også Skattedirektoratet i sitt høringsnotat opp til å begrense revisjonsplikten til selskap hvor selskapsformen i det vesentlige tilsvarende definisjonen av aksjeselskap i aksjeloven.

Selv om denne begrensning i revisjonsplikten er en nødvendighet for ikke å komme i strid med etableringsfriheten innenfor EU / EØS slik denne i praksis er tolket, medfører den klare praktiske problemer. Dette skyldes at NUF selskapsrettslig ikke utgjør noen homogen gruppe – selv ikke NUF hovedregistrert i andre EU- / EØS-land. Det vil derfor ikke være kurant å avgjøre hvilke NUF som kan likestilles med norske aksjeselskap. Selskapsretten i andre EØS-stater kan vesentlig avvike fra den norske selskapsrett, og det foreligger selskapsformer som står i mellomstillinger mellom de ansvarlige selskap og selskap med begrenset ansvar.

Det påpekes videre at mange av de hensyn som i høringsnotatet trekkes frem til fordel for revisjonsplikten, ikke er mindre for avdelinger av utenlandske selskap med ubegrenset ansvar. Forslaget til lovendring vil likevel ikke ramme disse selskap.

Lovforslaget åpner dessuten for en betydelig grad av omgåelse av revisjonsplikten. Et ikke ubetydelig antall NUF brukes i dag som holdingselskap. Årsaken til dette ligger dels i det ”*inter corporate privilege*” som følger av ny skattereform. Dette er selskap som ikke nødvendigvis må registreres i norsk Foretaksregister, selv om de er eid og kontrollert av personer skattemessig bosatt i Norge. En registrering av disse selskap i Norge har vært med til å gjøre det enklere for selskapene å forholde seg til norske myndigheter, og for norske myndigheter å holde oversikt over selskapene og omfanget av utenlandsetableringen. Dersom NUF pålegges revisjonsplikt, er det grunn til å tro at mange vil velge å etablere utenlandske holdingselskap uten å registrere noen norsk avdeling.

5 Konsekvenser av en revisjonsplikt

Som vi allerede har berørt, er det etter vårt syn ikke adgang til å pålegge en utvidet revisjonsplikt for NUF uten å skille mellom selskap som må likestilles med norske aksjeselskap, og selskap som må likestilles med norske DA, ANS og EP. Slik vi ser det, vil det innebære betydelige administrative vansker og omkostninger å skille mellom de ulike ansvarsformer i NUF, og avgjøre selskapenes revisjonsplikt på dette grunnlag.

En utvidet revisjonsplikt for NUF vil dessuten medføre en betydelig merkostnad for disse selskaper. Mange NUF har som nevnt en relativt lav omsetning, og for øvrig er det vår erfaring at NUF er en hyppig brukt selskapsform i etableringsfasen. Dette er derfor selskap som er svært sårbare for økte driftskostnader, og en utvidet revisjonsplikt kan ha alvorlige konsekvenser for den enkelte næringsdrivende.

Revisjonsplikten i Norge, er i dag vesentlig mer omfattende enn i mange EØS-land. I England inntreer for eksempel plikt til revisjon for private aksjeselskap, først ved en omsetning på mer enn 5.6 millioner pund (nylig økt fra 2.8 millioner pund) eller ved en balansesum over 2.8 millioner pund. Revisjonsplikt fra første krone, vil etter vårt syn være med til å kvele selskap i gründerfasen.

Faren dette innebærer, er for det første at man vil se en synkende interesse for nyetableringer. Alle statistikker har vist at desto enklere og billigere det er å starte for seg selv, desto mer øker nyetableringer og gründerviljen. Vi mener det er en reell fare for at en økt revisjonsplikt, med de tildels betydelig økte kostnader dette innebærer, vil medføre et fall i antall nyetableringer i Norge.

En annen fare er etter vårt syn, at mange av de som nå har funnet det overkommelig å etablere NUF, ved en revisjonsplikt blir presset tilbake i virksomhet i uorganiserte former. Dette er uheldig, ikke minst fordi det vil motvirke hele hovedformålet med å innføre revisjonsplikten, og gi myndighetene enda mindre kontroll over disse personers næringsaktivitet.

6 En felles nedre grense for revisjonsplikt for NUF og AS

Dersom offentlige myndigheter mener det økte antall NUF i Norge representerer et problem, er det etter vårt syn viktigere å lete etter årsakene til at så mange velger å etablere seg utenlands ved å se på nasjonale selskapers rammebetingelser – og å fjerne praktiske byrder for disse – snarere enn å pålegge nye byrder for NUF. Det er hevet over en hver tvil at små selskap, særlig selskap i oppstartfasen, sliter med et større byråkrati og mer papirarbeid enn i mange konkurrerende land. Denne konkurranseulempe vil forsterkes ved å pålegge utvidet revisjonsplikt for NUF.

Vi registrerer derfor med glede at det i høringsnotatet i stor grad åpnes for en lemping av revisjonsplikt for små selskap – både norske aksjeselskap og NUF. Etter vårt syn er dette meget viktig for å opprettholde en lav terskel for etablering av nye virksomheter. Norge har, slik også påpekes i høringsnotatet, blant Europas strengeste regler for revisjonsplikt. En felles nedre omsetningsgrense for revisjonsplikt for norske aksjeselskap og NUF, vil være med til å bringe Norge mer på linje med rettstilstanden i Europa for øvrig, og stimulere til økt nyskaping og gründervirksomhet.

Dersom revisjonsplikt for NUF innføres, er det etter vårt syn meget viktig at en slik revisjonsplikt ikke innføres før det er foretatt en generell vurdering av revisjonsplikt for små foretak. Det vil ha meget store konsekvenser dersom nærmere 6 000 NUF skal pålegges revisjonsplikt kun for en kort periode, både for selskapene selv, for revisorbransjen og for det norske næringsliv. En brått innført revisjonsplikt for et slikt høyt antall selskap, vil kunne presse prisene for revisjon ytterligere opp, og true både norske aksjeselskap og arbeidsplasser.

Med vennlig hilsen
10 FEBRUAR 2006

Claes Zangenberg
Cand Jur

Kopi med oversendelsesbrev: